

Musikalske valseværker

MUSIK FRA 1700- OG 1800-TALLET BRAGT TIL LIVE PÅ MUSEETS MEKANISKE INSTRUMENTER

Et længe næret ønske blandt Musikmuseets publikum og personale fik mulighed for at blive opfyldt, da Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samlings Fond i 2007 bevilgede et beløb til konservering af fem af museets mekaniske instrumenter. Hensigten med konserveringen var at udbedre de værste skader, der var sket i tidens løb, at sikre en fortsat god bevaring af instrumenterne samt – ikke mindst vigtigt – at bringe dem i så god stand, at musikken på de originale valser kunne bringes til at klinge igen. Det er dog ikke tanken, at instrumenterne fremover skal spille dagligt i udstillingen; dette ville simpelthen betyde et for stort slid på de originale dele og ville kræve en stadig indsats for vedligeholdelse. I stedet er lyden, musikken og den mekaniske funktion blevet dokumenteret ved lyd- og videoptagelser, der bl.a. vil blive stillet til rådighed for museets publikum på en interaktiv *touch screen* i nærheden af de udstillede instrumenter.

I nedenstående rapporter findes de undersøgelsesresultater, som er fremkommet i forbindelse med indspilningen af lyd og video. Rapporterne vil fremover indgå i museets dokumentationsmateriale om de enkelte genstande.

Lydoptagelserne fandt sted på Nationalmuseets bevaringsafdeling i Brede, for standurets vedkommende dog på Musikmuseet. Musikken blev optaget som 24-bit wav-filer, samplingsfrekvens 44.100 Hz. De bedste optagelser af hvert musikstykke blev let redigeret, gemt som 16-bit wav-filer og overført til en lyd-CD. Eksempler på lyd- og videoptagelser vil blive lagt ud på Nationalmuseets hjemmeside.

Fotos fra Musikmuseets genstandsdatabase (uden billedtekst) er taget af Simon Thamdrup Jensen (s. 78 og 84), Kurt Larsen (s. 74 og s. 81) og Ture Bergstrøm (s. 86).

**MEKANISK ORGEL,
ENGLAND O. 1800
(BARREL ORGAN)
MMCCS NO. B 12**

Registre og toneomfang

Orglet har 4 registre og slagtøj:

Gedakt 8' (træ)

Oktav 4' (bly)

Kvint 2 2/3' (bly)

Oktav 2' (bly)

tromme

triangel

Der har oprindeligt været 6 knapper på instrumentets forside, hvoraf kun de fire midterste har haft en funktion. I dag mangler knappen længst til højre. Med de midterste fire knapper til- og frakobles orgelregistrene (i den ovenfor nævnte rækkefølge), og triangelen har kunnet til- og frakobles med en skydemekanisme på instrumentets højre side. Der er ingen mekanisme til at frakoble trommen, men på lydoptagelserne uden slagstøj blev den manuelt blokeret for at give bedre mulighed for at lytte til musikstykkerne.

Toneomfanget er 21 toner. Disse er i 8'-stemmen: d g a h' c' c# d' e' f# g' g# a' h' c' c# d' e' f# g' a' h'.

Registrene kan naturligvis også betegnes 4' - 2' - 1 1/3' - 1', alt efter hvilken oktav man tænker sig noderne i.

Vindtryk og tonehøjde

Ved indspilningen benyttedes der luft fra en orgelblæser med 74 mm VS. Tonehøjden målt herved til 433 Hz ved 55% fugtighed/20° Celsius.

Valser

Der foreligger i alt 7 valser af 4 forskellige tilvirkninger. Nogle indklæbede sedler i orglets låg indeholder oversigter over valsernes indhold. Ifølge disse sedler er valserne nr. 1-5 med engelsk/skotsk repertoire (seddelen for valse 4 er dog overstreget), mens valse 6-7, signeret Hans Petersen, Trondhjem, bl.a. indeholder stykker af Lumbye. På hver valse er der 10 melodier.

VALUE 1

Museumsnummer B 12-2

Signatur: *Longman, Clementi & Co.*

No. 26 Cheapside, London

Manufacture, Repair and Sell,

Wholesale and Retail

Organs, Piano Fortes, Harpsichords,

Spinets, Violins, Guitars,

Flutes

*Fifes, Horns, Clarinets and other
kind of Musical Instrument
Also Engrave & Print of greatest
variety of Music by the most ap-
proved Masters
Harpsichords, Piano Fortes &
Spinets tuned in ... [Town?] &
Country
on the most reasonable Terms of
the Year ... Time
NB Import of best Roman Strings
& genuine German Wire
L[arge]... Merchants, Captains
of Ships & others take for Sale*

Konserveringstekniker Peter Henrichsen skifter valse.
Conservator Peter Henrichsen changing the barrel. Photo: Bodil Holstein.

Firmaet Longman, Clementi & Co.
var aktivt i tidsrummet 1797-1803.

Valsen har haft store borebille-
angreb og har svindrevner.

Musikstykker ifølge en seddel i
orglets låg:

1. God save the King
2. Rule Britannia
3. Crazy Jane
4. Blue Bells of Scotland
5. Haydens Menuet
6. Colledge Hornpipe
7. Tom Starboard
8. [Son] quite the Thing
9. March in P...
10. ?

VALSE 2 _____
Museumsnummer B 12-3
Signatur: *Longman, Clementi &
Co.... (se valse 1)*

Valsen har enkelte mindre svind-
revner.

Musikstykker ifølge en seddel i
orglets låg:

1. Miss Campbell of M...
2. Pipe Hunt
3. ?
4. [Duke?]...of G... reel
5. Mary Annes delight
6. Blue Bonnet
7. D Devil

8. ... Bonnet
9. Lady Exeters Waltz
10. Lady E. Campbells ...

VALSE 3 _____
Museumsnummer B 12-4
Signatur: *Longman, Clementi &
Co.... (se valse 1)*

Valsen har haft borebilleangreb i
tandhjulet.

Musikstykker ifølge en seddel i
orglets låg:

1. Manny Marks
2. S[cott]ish Whiskey
3. ?

4. Co...
5. Lady Shaftsbury
6. Ramah Droogh [?]
7. Spead the Plough
8. Del Caro's reel
9. S[cott]ish Wa[sh]erwoman
10. L.d. Mc Donalds reel

VALUE 4 _____

Museumsnummer B 12-5

Signatur: *Ingen*

Detaljer er forskellige fra valse 1-2-3, 5 og 6-7, så der er formodentlig ikke tale om samme ophavsmand. En af melodierne er drikkevisen fra Dupuys „Ungdom og Galskab“ fra 1806 (genbrugt i Hostrups vise „Nu er det stille...“), hvad der kan tyde på dansk proveniens.

Valsen har haft borebilleangreb, men hullerne går ikke ud til valsens overflade.

Seddelen på orglets låg mrk. Barrel No. 4 indeholder en fortegnelse over engelske melodier. Den er overstreget, og navnene passer ikke med valsens musikstykker, hvorfor det må antages, at den henfører til en valse, der nu er forsvundet og erstattet med en anden.

To af stiftvalserne til orglet. Bemærk stifterne til slagtojet længst til højre på valsen.

Two of the pinned barrels belonging to the organ. Note the pins for the percussion in the right end of the barrels. Photo: Ture Bergstrøm.

Musikstykker på den oprindelige valse 4:

1. Go to the Devil
2. Turnpike Gate
3. Roscommon Hunt
4. The D...a
5. The Slipper
6. Devil among the Taylors
7. The Boat ...
8. Mollin the Wadd
9. Welch [J]igg
10. Miss Fords ...

Eneste identificerede på den nuværende valse 4 er:

2. Dupuy: Drikkevisen fra „Ungdom og Galskab“ 1806

VALUE 5 _____

Museumsnummer B 12-6

Signatur: *Ingen*

Detaljer er forskellige fra valse 1-2-3, 4 og 6-7, så der er formodentlig ikke tale om samme ophavsmand. Repertoiret er engelsk/skotsk.

Valsen har haft borebilleangreb
i enden modsat tandhjulet.

Musikstykker ifølge en seddel i
orglets låg:

1. Ld. Hovs Hornpipe
2. The Rover
3. L Adieu
4. Ill gae na Marc to your town
5. Back of the Change
6. Bath Waltz
7. Brunswick Do.
8. Storace
9. Port Boy
10. Miss Dundos Waltz

VALUE 6 _____

Museumsnummer B 12-7

Signatur: *H. Petersen*
fra
Trondhjem

Valsen har været udsat for et kraf-
tigt borebilleangreb og har store
svindrevner.

Musikstykker ifølge en seddel i
orglets låg:

1. Pariser Polka
2. No.3 Polka
3. Vals af Labitsky
4. Amelie Vals af Lumbye
5. Charlotte Vals af Petersen

6. Ecosaise af Knudsen
7. Broder Lustig af Straus
8. 6 Tur af Knudsen
9. Galop af Straus
10. Champagne Galop af Lumbye

VALUE 7 _____

Museumsnummer B 12-8

Signatur: *Hans Petersen*
Trondhjem

Valsen er i god stand bortset fra et
enkelt ormehul.

Musikstykker ifølge en seddel i
orglets låg:

1. Mazurka Augusta af Lunbye (sic!)
2. Amager Polka - Lunbye
3. Nordisk Unions Galop - Lun-
bye
4. Københavns Jernbane
Galop Lunbye
5. Manuvre Galop - Lumbye
6. Natalien Valz af Labitsky
7. Mazurka af Gungl
8. Viner Valz af H. Petersen
9. Cambrinus Polka af Gungl
10. Københavnernes Casino
Valz af Lunbye

**STANDUR MED
KLOKKESPIL,
AMSTERDAM,
SLUTNINGEN AF
1700-TALLET
MMCCS NO. CL 630**

Uret

Uret har tre delvist uafhængige værker med hvert sit opræk med tilhørende lod:

- Urværket
- Slagværket
- Spilleværket

Urværket driver uret, figurerne i urskiven og figurerne i den maritime scene. Til dette værk hører et meget tungt blylod (med messingkappe), der normalt skal være afmonteret på grund af den kraftige trykpåvirkning af urets lejer. Figurerne i den maritime scene følger med pendulets bevægelse. Urværket kan p.t. ikke gå længere end nogle få minutter, efter at pendulet er sat i gang. Der er også en del slitage på delene i den maritime scene, så f.eks. manden, der fisker, ikke virker helt pålideligt hver gang.

Slagværket sørger for heltime- og halvtimeslag. Heltimeslagene slås på en stor klokke, og halvtimeslagene på en noget mindre.

Spilleværket driver stiftvalsens, hvor melodierne er indkodet. På grund af slitage skal valsen hjælpes lidt rundt, hvis uret skal demonstres. To hamre for hver af de 15 diatonisk stemte klokker sørger for, at tonerne kan repetere hurtigt.

Ved hjælp af en viser kan man vælge, hvilke melodier klokkerne skal spille. Viseren har 6 positioner, der hver angiver 2 melodier, en lang og en kort (henholdsvis ca. 20 sekunder og ca. 7 sekunder, afhængigt af indstillingen på regulatoren).

Når klokken er halv, f.eks. halv fire, spilles den korte melodi, og herefter slår den lille klokke fire slag. Når klokken er hel, f.eks. kl. fire, spilles den lange melodi, og herefter slår den store klokke fire slag.

Der er ved siden af urskiven anbragt to knapper, der giver mulighed for at slå henholdsvis melodispil og timeslag fra.

Den eneste af melodierne, jeg med sikkerhed kan identificere i

forhold til den nederlandske titel, er *Wilhelmus* (i dag Hollands nationalsang), som er en af de lange melodier. Denne spilles imidlertid, når viseren står i position 2.

Spilleværkets melodier

Melodiernes navne er angivet således:

Viser-position		Melodinavne på urskiven	Identificerede melodier	Melodinavne bør korrigeres til
1	Lang	Allemande		Neerlands Victory
	Kort	Prinsen Lied		By EIkaer (?)
2	Lang	Neerlands Victory	Wilhelmus	Wilhelmus
	Kort	By EIkaer (?)	Que vous diraige maman	Gistern Avond
3	Lang	Wilhelmus		Vaerwel Myn Vader Land
	Kort	Gistern Avond		Minuet
4	Lang	Vaerwel Myn Vader Land	Weißt du wie viel Sterne stehen	Gouden Sterren
	Kort	Minuet		Iagers Lied
5	Lang	Gouden Sterren	God save the King	Myn Vaderland
	Kort	Iagers Lied		Niet naar Huys
6	Lang	Myn Vaderland		Allemande
	Kort	Niet naar Huys		Prinsen Lied

Tre andre melodier kan genkendes:

- *Que vous diraige maman* (opr. fransk?), også kendt på dansk som ABC-sangen. Dette er den korte melodi på position 2.
- *Weißt du wie viel Sterne stehen* (kendt tysk vuggesang). Dette er den lange melodi på position 4. Der er her tydeligt mnnesammenfald med den nederlandske titel *Gouden Sterren*.
- *God save the King* (engelsk kongesang). Dette er den lange melodi på position 5.

Konserveringstekniker Bodil Holstein opfrisker shellakpoleringen.
Conservator Bodil Holstein touching up the shellac polish. Photo: Birgitte Larsen.

I den maritime scene under urskiven bevæger skibe og bølger sig i takt med urets pendul. Månens fase vises over byen, og fiskeren på bredden fanger en fisk ca. hvert halve minut.

Ships and waves in the maritime scene beneath the dial move together with the pendulum of the clock. The phase of the moon is shown above the city, and the fisherman on the bank catches a fish about every half minute. Photo: Kurt Larsen.

Placeringen af både *Wilhelmus* og *Weijst du...* tyder på, at viseren – eller valsemekanikken – er blevet en plads forskubbet. Indtil mere dokumentation om melodierne foreligger, antager jeg derfor, at navnene

på melodierne burde være angivet som i den sidste søjle i ovenstående tabel. Ifølge denne antagelse er den nederlandske titel på *God save the King* altså *Myn Vaderland*.

**MEKANISK ORGEL
INDBYGGET I
SEKRETÆRMØBEL,
TYSKLAND/ØSTRIG
O. 1810
MMCCS NO. CL 592**

Registre og toneomfang

Orglet har 1 register. Toneomfanget er 34 toner, nemlig kromatisk fra c' til a'' .

Stemning

Ved indspilningen benyttedes orglets egen luftforsyning, vindtrykket blev ikke målt. Tonehøjden målt til 430 Hz ved 55% fugtighed/20° Celsius. Orglet er p.t. stemt, således at nogle af tertserne i de centrale tonearter er tilnærmelsesvis rene.

I forhold til en ligesvævende stemning med $a'=430$ Hz er afvigelse i de to første oktaver følgende:

Tone Afvigelse i cent

c'	+13
$c\#'$	0
d'	-14
$d\#'$	-5
e'	-7
f'	-5
$f\#'$	-9
g'	+10
$g\#'$	-23
a'	0
b'	+7
h'	+1
c''	+1
$c\#''$	-7
d''	0
$d\#''$	-8
e''	+12
f''	+5

$f\#''$	0
g''	+19
$g\#''$	-19
a''	+2
b''	+15
h''	-4
c'''	+13

Optræk

Orglet trækkes op med et håndsving, hvorved et blylod på skabets bagside løftes. Når man trækker i en snor på siden af møblet, aktiveres mekanikken, som sætter bælg og valse i gang. Når stykket er slut, falder mekanikken „i hak“, og bælg og valse standses. Afspilningshastigheden kan indstilles ved hjælp af en luftbremse.

NB! For ikke at belaste stålwiren og akslerne i mekanikken unødigt bør man efter en demonstration af instrumentet lade musikken fortsætte, indtil blyloddet står på gulvet.

Valses

Ifølge Claudius-kataloget skulle der være 4 tilhørende valser, men ved revisionen af Musikmuseets genstande 2001-08 er der kun fundet 3

valser. Heraf er den ene nogenlunde velbevaret, mens de to andre er i så dårlig stand, at de kun gengiver musikken mangelfuldt. Der er et musikstykke af ca. 3 minutters varighed på hver valse; valsen bevæger sig langsomt sidelæns samtidig med rotationen. Valserne monteres på en firkantet aksel; et indridset kryds på valsen fortæller, hvordan den skal vende (der er fire muligheder med forskydning på 90°).

De 3 valser er af ens faktur, og valse 1 og 3 er påskrevet med samme skrift. Da Tryllefløjten (valse 2) er fra 1791, må valserne være senere end dette, og efter musikstykkernes wienerklassiske stil at dømme er de næppe senere end 1820.

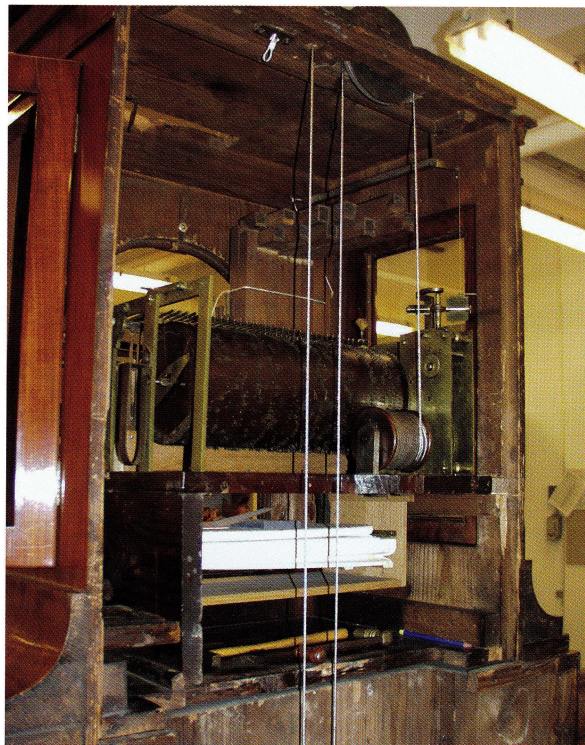
VALUE 1

Museumsnummer CL 592-2

Den bedst bevarede af valserne. Den er lakeret og har inddeling både på langs og spiralformet omkring valsen.

På enden af valsen findes en utydelig påskrift, hvor der formodentlig står „Laenderischer Tantz von [Woll?]anech“.

Møblet fotograferet bagfra under konserveringsarbejdet. *The cabinet seen from the back during the conservational work. Photo: Ture Bergstrøm.*

VALUE 2

Museumsnummer CL 592-3

Påskrift „Zauberflöte“ på valsens ene ende. Valsen har mange revner og ormehuller, og mange stifter er bøjede.

Ved afprøvningen var der ingen af de fire mulige positioner, hvor afspilningen begyndte det rigtige sted, og der var mange åbenbart forkerte eller manglende toner.

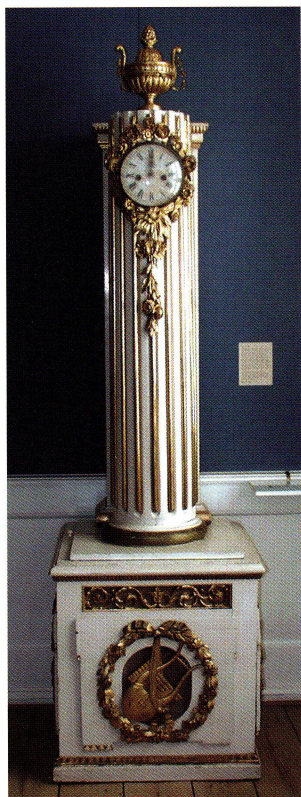
Musikken viste sig at være et potpourri over melodier fra Tryllefløjten.

VALUE 3

Museumsnummer CL 592-4

Påskrift: Pleyel. Valsen har mange ormehuller og bøjede stifter, og ved afprøvningen var der mange åbenbart forkerte eller manglende toner.

**SPILLEUR MED
MEKANISK ORGEL,
WIEN(?), SLUTNINGEN
AF 1700-TALLET
MMCCS NO. J 116
(TIDL. X 79)**

Urværket

Det har ikke været forsøgt at bringe uret til at fungere eller at genskabe

den forbindelse mellem ur og orgel, der tidligere har været.

Spilleværket

Spilleværket driver stiftvalsen, hvor melodierne er indkodet, samt de to fødebælge, der pumper luft i en magasinbælg. Det trækkes af et meget tungt blylod, der løftes ved at dreje på et håndsving. Musikken startes ved, at man løfter den lille knap, der sidder øverst på orgeldelen.

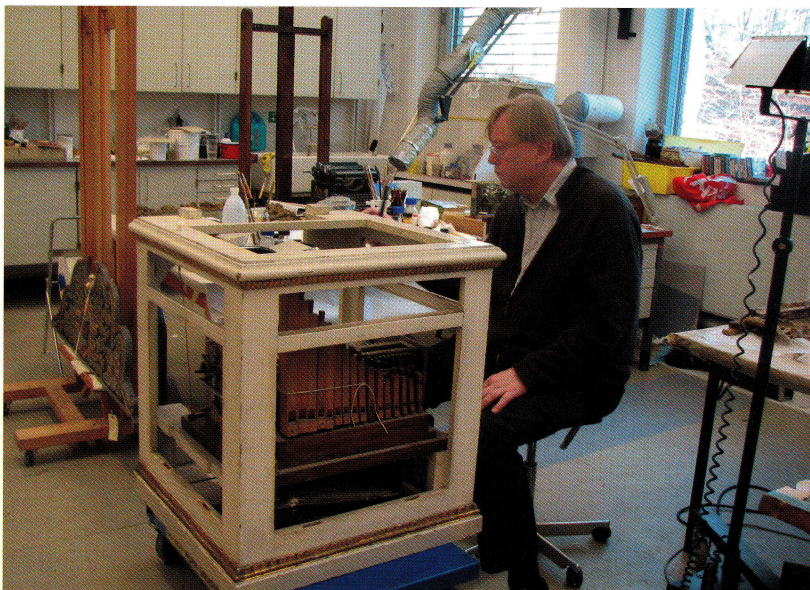
NB! Efter en demonstration af spilleuret skal man lade musikken spille så længe, at blyloddet står på gulvet og dermed ikke længere belaster de mekaniske dele.

Orgelpiber og stemning

Der er kun ét register med 30 piber. Tonehøjden er målt ved ca. 20° med orglets sædvanlige vindtryk, der ikke kunne måles. Den gennemsnitlige tonehøjde svarer til a'=420 Hz. I nedenstående skema angives tonernes afvigelse fra ligesvævende stemning med a'=420 Hz. Der kan ikke slutes noget om en oprindelig temperatur, da resultatet af målingen ser meget tilfældigt ud, bl.a. er kun få af oktaverne rene.

Tone Afvigelse i cent

Tone	Afvigelse i cent
d'	-34
d''	-7
d'''	-4
d#'	-17
d#''	-12
d#'''	12
e'	-17
e''	5
e'''	6
f'	-13
f''	-12
f'''	38
f#'	-31
f#''	-15
f#'''	38
g'	-2
g''	10
g'''	2
g#'	-9
g#''	19
a'	-12
a''	-8
b'	-7
b''	13
h'	18
h''	16
c''	-10
c'''	6
c#''	-10
c#'''	16

Farvelagets løse partier fastlægges,
og der retoucheres let.

*The loose parts of the paint layer are
being fixed and the surface lightly
retouched. Photo: Bodil Holstein.*

Valser

Der er bevaret 5 valser til uret,
der alle er i god stand bortset fra
enkelte toner. Om musikken på
valserne henvises til undersøgelse
af Sonja Gerlach december 1982,
jfr. hendes brev af 8. februar 1983.

Resultaterne kan opsummeres
således:

VALUE 1 _____
„Quartetto Allegro di...(Mozart?)“
(ikke identificeret)

VALUE 2 _____
„Rondo Allegro ... von Hayden“
Er tilskrevet Haydn i flere
kilder, men er komponeret af Ignaz
Pleyel.

VALUE 3 _____
„Sonata Allegro...“
(ikke identificeret)

VALUE 4 _____
„Sinfonia del Opera Orfeo di (del?)
...“

Ouverturen fra operaen Orfeo
af F. G. Bertoni (1776).

VALUE 5 _____
„Bravour Aria Allegro No 1...“
(ikke identificeret)

LIREKASSE, GEBRÜDER
BRUDER, WALDKIRCH
V. BASEL, 1850
MMCCS NO. B 13

Instrumentet

Lirekassens signatur er skrevet på oversiden af vindladen mellem piberækkerne. Indskriften lyder:

*von Gebrüder Bruder in Waldkirch
im October 1850*

Denne lirekasse er det tidligste kendte instrument signeret Gebrüder Bruder. Firmaet blev først officielt registreret i 1864 og eksisterede indtil 1937.

Tilstand ved undersøgelsen

Lirekassens tilstand viste sig at være dårligere end oprindelig antaget, idet der er så store utætheder, at der kun er lufttryk til at spille med ét register ad gangen. Dette vil i praksis sige med det dybeste register alene, da det ikke kan frakobles. Utæthederne er så store, at en højst nødvendig stemning og gennemgang af pibernes funktion ikke kunne udføres.

Af disse grunde giver lydoptagelserne kun et ufuldstændigt indtryk af instrumentet.

Museet vil senere tage op til overvejelse, om det vil være rimeligt at sætte lirekassen i en bedre spilbar stand.

Registre, toneomfang og stemning

Lirekassen har 4 registre, der alle har piber af træ:

Gedakt 8'
Oktav 4'
Kvint 2 $\frac{2}{3}$ '
Oktav 2'

Der er 3 registertræk på lirekassens højre side. Hvis registertrækkene nummereres i rækkefølge med nr. 1 bagest (længst til højre, når man ser på trækkene ovenfra), har de følgende funktioner:

Alle træk ude: Kun 8' klinger (8' kan ikke frakobles)

Træk 1: tilkobler 4', når det skubbes ind

Træk 2: tilkobler 2 $\frac{2}{3}$ ', når det skubbes ind

Træk 3: tilkobler 2', når det skubbes ind

Registrene kan naturligvis også betegnes $4' - 2' - 1\frac{1}{2}' - 1'$, alt efter hvilken oktav man tænker sig noderne i.

På tangentlisten er der skrevet følgende bogstaver (i rækkefølge, set bagfra):

T C D E F F# G A H C D E F F#
G A H C D E H G C

(Det sidste C er skrevet med større skrift).

Toneomfanget er 22 toner. Tangenten længst til venstre ved bogstav T mangler og har formodentlig aldrig været monteret; denne plads er på andre lirekasser af Gebrüder Bruder udnyttet til en særlig tangent, der kan styre de bevægelser i figureerne, der skal passe til takten i musikken. De tre sidstnævnte toner H, G og C er bastoner, der er anbragt for sig selv i valsens højre ende. Lirekassen skal forstås som stemt i A, idet tangentlistens C-dur skala (med tilføjet F#) klinger som en A-dur skala ($a' = \text{ca. } 443 \text{ Hz}$). En nærmere analyse af stemningen gav ikke mening på grund af instrumentets dårlige tilstand. I den nævnte kammertone er

Et kig ind til lirekassens træpiber, der normalt er dækket af et kunstfærdigt udformet messinggitter.

A view into the barrel organ's wooden pipes that are normally covered behind an elaborate brass lattice. Photo: Ture Bergstrøm.

den klingende tonehøjde af $8'$ -registret fra venstre mod højre:

$a \ h \ c\# \ d' \ d\# \ e' \ f\# \ g\# \ a' \ h' \ c\# \ d'' \ d\#'' \ e''$
 $f\#'' \ g\#'' \ a'' \ h'' \ c\#'' \ g\# \ e \ e'$

Den sidstnævnte tone e' skulle efter påskriften på tangentlisten have været et A, som er skalaens grundtone. Det var ikke muligt ved denne undersøgelse at fastslå, om piben har længden til at give et A, men blot slår over i duodecimen, eller den er bygget til at give et klingende

e' . Når $4'$ -stemmen er trukket, illuderer de klingende toner a (fra $4'$ -stemmen) og e' (fra $8'$ -stemmen) tilsammen et klingende A.

Valse

Museet har kun én valse til lirekassen. Valsen er signeret:

*A. M. Flügel, Orgelbauer, Lübeck
mit Kraftbetrieb*

Der er plads til 10 melodier på valsens, men kun de 7 positioner er

udnyttet. Et stort antal pålmede papirstrimler ud for stiftrækkerne til melodi 5 viser, at der er foretaget omfattende rettelser af denne melodi.

Den eneste melodi, der i øjeblikket er identificeret, er melodi nr. 4, *Walter Kollo: Wie einst im Mai*, der stammer fra operetten af samme navn, der uropførtes i Berlin i oktober 1913. Sangen kendes på dansk som *Det var på Frederiksberg*,

og operettens danske titel er *Som i Ungdommens Vår* (1914).

Lirekassen er modtaget på museet i maj 1915. Ifølge accessionsprotokollen var den repareret c. 1914, og der medfulgte en valse med 7 stykker, hvortil protokollen bemærker „... og som Følge med Stykker af moderne Operetter“. Dette betyder, at valsen må være fremstillet i forbindelse med reparationen i tidsrummet oktober 1913 til maj 1915.

Musical cylinders

Music from the 18th and 19th centuries revived on mechanical musical instruments in the museum. 2007 through 2009, five mechanical instruments from the collections of the Danish Music Museum were restored with the twofold purpose of 1) preserving them for posterity and 2) restoring them to the state where an audio and video documentation of their sound qualities and mechanical function as well as of the recorded music would be possible. The sound recordings have been included in the already existing documentation material on each instrument, whereas the video recordings will be accessible to the public in a coming exhibition. The article is a slightly edited version of the reports made in connection with the documentation of the instruments, giving details of the range, the tuning, the organ stops, and the repertoire of each instrument.

Photos from the Music Museum's object database (without caption) are by Simon Thamdrup Jensen (pp. 78 and 84), Kurt Larsen (pp. 74 and 81), and Ture Bergstrøm (p. 86).